

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญเป็นวิกฤตที่รุนแรง เป็นภัยคุกคามทั้งด้านความมั่นคง สังคม การศึกษา และเศรษฐกิจ เนื่องจากปัญหายาเสพติดทำให้ประชากรชาย โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนเสื่อมโทรมลงทั้งร่างกาย จิตใจและสติปัญญา ทั้งยังเป็นบ่อเกิดของปัญหาอาชญากรรมและพฤติกรรมที่รุนแรงในสังคม ก่อให้เกิดปัญหาสังคมมากมาย อาทิ ความล้มเหลวของระบบครอบครัว ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมและวัฒนธรรมที่เน้นวัตถุนิยม นอกจากนี้ปัญหายาเสพติดยังทำให้ประเทศชาติต้องสูญเสียทางเศรษฐกิจทั้งในส่วนของผู้เสพเองและในส่วนของภาครัฐที่ต้องทุ่มงบประมาณในการแก้ไขปัญหานี้

ถึงแม้ว่าจะมีกฎหมายอย่างชัดเจนในการกำหนดโทษผู้ติดยาเสพติดไว้เพียงใดก็ตาม ปัญหา ยาเสพติดก็มิได้หมดไปจากประเทศไทย กลับยิ่งขยายแพร่ระบาดมากขึ้น ทั้งประเภทของยาเสพติด ในอดีตมีเพียง 4-5 ชนิด เช่น บุหรี่ สุรา ฟีน กัญชา กระทั่งแต่ในปัจจุบันมีมากกว่า 20 ชนิด คือ นอกจากยาเสพติดที่มีอยู่เดิมแล้ว ยังมียาเสพติดตัวใหม่ที่มีวิวัฒนาการจากตัวเดิม เช่น จากฟีน ผลิตเป็น มอร์ฟิน และเฮโรอีน ส่วนยาเสพติดที่ทำให้เฝื่อนออกจากสุราได้เพิ่มเป็นเซโคนาล (เหล้าแห้ง) เห็ดเมายาเสพติดที่ทำให้เกิดอาการหลอนประสาท นอกจากกัญชา กระทั่ง ล้าโพง ซึ่งมีอยู่เดิมแล้ว ยังมีแอลเอสดี (LSD: Lysergic Acid Diethylamide) สารระเหยต่างๆ เช่น ทินเนอร์ แล็กเกอร์ เบนซิน กาวยาง นอกจากนี้ยังมีนิมยากระตุ้นประสาทเพิ่มขึ้น เช่น แอมเฟตามีน (ยาบ้าหรือเดิมเรียกว่า ยาขยัน) โคลเคอิน คาเฟอีน (ซึ่งอยู่ในรูปต่างๆ ที่ถือเป็นยาชูกำลัง) ตลอดจนทั้งยาแก้ปวดชนิดต่างๆ

ในความเป็นจริงแล้ว ยาเสพติดส่วนใหญ่ที่ผลิตขึ้นนี้ มิได้มีจุดมุ่งหมายในการใช้เพื่อการเสพติดเหมือน เหล้า บุหรี่ ฟีน เฮโรอีน แต่เป็นการผลิตเพื่อวัตถุประสงค์อย่างอื่น เพียงแต่คนใช้นำมาใช้ผิดวัตถุประสงค์ เช่น พวกสารระเหย ได้แก่ แล็กเกอร์ ทินเนอร์ เบนซิน กาวยาง โดยผลิตเพื่อใช้ในการอุตสาหกรรม ส่วนแอมเฟตามีนหรือยาบ้า ยานอนหลับ ยากล่อมประสาท ยาแก้ปวด เหล้านี้ ใช้ในทางการแพทย์ เพื่อการบำบัดรักษาผู้มีปัญหาทางสุขภาพเป็นการชั่วคราว แต่เนื่องจากการนำไปใช้ด้วยความเข้าใจผิดหรือด้วยความจงใจที่จะทำลายตัวเองก็ตาม ทำให้สารเหล่านี้กลายเป็นยาเสพติดให้โทษไป

การแพร่ระบาดของยาเสพติดกำลังเป็นปัญหาวิกฤตทางสังคมที่รุนแรง เป็นการทำลายความมั่นคงในเชิงคุณภาพของประชากรให้อ่อนด้อยลงในทุกด้าน ทั้งทางร่างกายที่ทรุดโทรม สติปัญญาการเรียนรู้ต่ำลง ความรุนแรงในพฤติกรรม การเพิ่มจำนวนอาชญากรที่กระทำผิดในคดีต่างๆ การสิ้นเปลืองงบประมาณ ระบบครอบครัวแตกแยก การสูญเสียสัมพันธภาพและบุตรหลานเข้าสู่กระบวนการค้ายาเสพติดมากขึ้น โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของกระบวนการค้ายาเสพติดใน 4 ลักษณะ ได้แก่ การเป็นเหยื่อ เครื่องมือ ระบบตลาด และการป้องกันพื้นที่ผิดด้วยการมองว่าเด็กนั้นง่ายต่อการชักชวนให้หลงเชื่อเป็นเหยื่อในการเสพ เมื่อเสพจนติดจะพัฒนาตนเองเป็นทั้งผู้เสพและผู้จำหน่ายในเวลาเดียวกัน กลายเป็นเครื่องมือของกระบวนการค้ายาเสพติด ด้วยการนำจิตวิทยาวัยรุ่น ปัญหาครอบครัวมาใช้ ต่อจากนั้นจึงขยายเข้าสู่กลุ่มเพื่อนวัยเดียวกันกลายเป็นระบบขายตรง (Direct Sale) เป็นระบบลูกโซ่ เมื่อเด็กถูกเจ้าหน้าที่จับกุมก็จะฟื้นผิได้ง่ายเนื่องจากระบบกฎหมายเอื้อให้เด็กถูกลงโทษต่ำ ตักเตือน ทำทัณฑ์บน หรือการอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก เป็นต้น

การแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นปัญหาของชาติที่ต้องการความร่วมมือและแก้ไขโดยเร็ว ๗พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษได้กล่าวถึงปัญหาที่สำคัญของชาติในเอกสารการประชุมสัมมนา เรื่องการกระจายอำนาจในการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูผู้เขตพื้นที่การศึกษา ณ โรงแรมเชียงใหม่ภูคำ ในวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ.2543 ว่า “ปัญหาสำคัญที่สุดและยากที่สุดของชาติบ้านเมือง คือความยากจน ถ้าเราแก้ปัญหาคความยากจนได้ เราจะแก้ปัญห่อื่นได้ทั้งหมด” และในสถานการณ์ปัจจุบัน บ่งชี้ชัดว่า ปัญหาที่สำคัญรองจากปัญหาคความยากจนคือ “ปัญหา ยาเสพติด” และเมื่อพูดถึงปัญหายาเสพติดแล้ว กระทรวงศึกษาธิการก็ต้องคิด ต้องรับ ต้องแก้ หนีไปไหนไม่ได้ เพราะยาเสพติดเกี่ยวข้องกับเยาวชน เพราะยาเสพติดคือภัยอันตรายยิ่งใหญ่ของชาติ ยาเสพติดมิใช่อาชญากรรมสามัญธรรมดา แต่นั่นเป็นสิ่งที่อาจจะทำให้ชาติของเราล่มสลายได้ ผมบอกท่านทั้งหลายที่อยู่ด้วยกันว่า ผู้ที่ผลิต ค้า และให้ความร่วมมือในธุรกิจสกปรกนี้ ผมเรียกว่า “ผู้ทรยศต่อชาติ” ยิ่งผู้ที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐประพฤติปฏิบัติเสียดาย หรือให้ความช่วยเหลือกันหรือไม่สนใจเอาหูไปนาเอาตาไปไร่ ยิ่งต้องประณามให้สาสม ให้ได้ตาย ไม่กราบไหว้ ไม่คบค้าสมาคมด้วยและพิจารณาโทษเป็นทวีคูณ ตรีคูณ การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจึงจะเป็นไปได้ ขอเชิญชวนกระทรวงศึกษาธิการ มาช่วย “เยาวชนของเรา” มิให้เข้าไปใกล้ยาเสพติดโดยเด็ดขาดและร่วมกันเล่นงาน “ผู้ทรยศต่อชาติ” ให้สูญพันธุ์ไป

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่สำคัญดังกล่าว ด้วยเหตุนี้จากการแถลงนโยบายต่อรัฐสภาในวันจันทร์ที่ 29 ธันวาคม 2551 ของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ อดีตนายกรัฐมนตรี ได้กล่าวถึงเรื่องยาเสพติดว่ายังคงเป็นปัญหาสำคัญของสังคมไทยจึงได้กำหนดนโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต

โดยเฉพาะในด้านนโยบายสวัสดิการสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ว่าจะเร่งรัดการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดอย่างเป็นระบบครบวงจร ทั้งด้านการป้องกันการปราบปราม การบำบัดรักษา การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดควบคู่กับการปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และมีการบังคับใช้กฎหมายโดยเคร่งครัด รวมทั้งขยายความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและนานาชาติในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

ปัญหายาเสพติดจึงเป็นปัญหาร้ายแรงที่สุดของประเทศไทยในปัจจุบันเพราะยาเสพติดเหล่านี้ได้แก่ แอมเฟตามีน เฮโรอีน สารระเหยและเฮกคาซี โคอเคน เคตามีน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แอมเฟตามีนหรือยาบ้าได้แพร่ระบาดในหมู่เด็ก เยาวชน และคนในครอบครัวทุกชุมชน ทุกตำบล ทุกอำเภอ และทุกจังหวัด ในอดีตที่ผ่านมาผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ คือผู้ใหญ่ที่อยู่ในวัยทำงาน แต่ในปัจจุบันผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่คือ เด็กและเยาวชน โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่กำลังเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษา

ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาเป็นปัญหาที่อยู่ในความสนใจของสาธารณชนทั่วไป ทั้งนี้เพราะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550 – 2554: 76) ได้ระบุไว้ว่าจากการเปลี่ยนแปลงบริบทการพัฒนาในกระแสโลกาภิวัตน์ สถานะและทิศทางการปรับตัวของประเทศไทยในด้านสถานะของประเทศพบว่าคนไทยต้องเผชิญกับความเสี่ยงในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและการก่อความไม่สงบในสังคมสูงขึ้น โดยเฉพาะปัญหายาเสพติดและอาชญากรรมยังเป็นปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไข แม้ว่าสัดส่วนคดียาเสพติดจะมีแนวโน้มลดลงจาก 422.8 คดีต่อประชากรแสนคน ในปี 2545 เป็น 160.3 คดีต่อประชากรแสนคน ในปี 2548 แต่ยังคงเผชิญกับปัญหาชนิดของยาเสพติดที่เปลี่ยนแปลงไป และการค้ารูปแบบใหม่ๆ เช่น มีการสั่งซื้อทางอินเทอร์เน็ต และลักลอบซื้อขายผ่านทางไปรษณีย์ เป็นต้น เนื่องจากการค้ายาเสพติดยังคงเป็นธุรกิจที่สร้างรายได้สูง รัฐบาลทุกยุคสมัยจึงให้ความสนใจสั่งการให้หน่วยงานต่างๆ เข้าไปแก้ไขและขอความร่วมมือสถานศึกษาในการดูแลป้องกันปัญหายาเสพติด เพื่อให้ปัญหายาเสพติดลดน้อยลงแต่สภาพปัญหาดังกล่าวก็ยังมีได้ลดน้อยลง แต่กลับทวีความรุนแรงมากขึ้น

แม้ว่าในประเทศไทยมีกฎหมายที่มีโทษหนักกับผู้ที่ทำให้เกิดเกี่ยวกับยาเสพติด แต่การใช้ยาเสพติด โดยเฉพาะแอมเฟตามีนก็ยังคงเพิ่มสูงขึ้นตลอดเวลา ดังนั้นสิ่งที่จำเป็นที่สุดคือ การป้องกัน ซึ่งถือเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องกระทำอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะเยาวชน ในสถานศึกษาที่จะเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต ต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่ให้ความรู้เรื่องยาเสพติดและวิธีป้องกันตนเองให้รอดพ้นจากพิษภัยของยาเสพติดและเพื่อให้เยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติไทยในอนาคต

จากหนังสือที่ ศธ. 04047/2499 ประทับตราด่วนที่สุด ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เชียงใหม่ เขต 1 (ปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ตั้งแต่วันที่ 18

สิงหาคม 2553) ได้แนบข้อเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยสำนักงาน ป.ป.ส. กล่าวถึงสภาพปัญหา ดังนี้

1. ในระยะ 3 ปี ที่ผ่านมา (2549-2551) เยาวชนอายุระหว่าง 15-19 ปี ที่เข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติดมีจำนวนมากขึ้น สะท้อนให้เห็นว่ามีการแพร่ระบาดในกลุ่มเยาวชนมากขึ้น และอายุของเยาวชนที่ใช้ยาเสพติดมีแนวโน้มลดลง

2. การสำรวจปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาเพื่อนำข้อมูลมากำหนดแนวทางการดำเนินงาน มักไม่ได้รับข้อมูลตามความเป็นจริง โดยปริมาณปัญหามักจะต่ำกว่าความเป็นจริงมากเนื่องจากสถานศึกษาส่วนใหญ่ต้องคำนึงถึงภาพลักษณ์และชื่อเสียงของสถานศึกษา ทำให้ขาดข้อมูลสถานการณ์ปัญหาที่ถูกต้องในการวางแผน

3. สถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดที่อยู่ภายใต้สังกัดของหน่วยงานกลางระดับสำนักงาน/กรม ซึ่งแต่ละหน่วยงานเป็นอิสระแก่กัน โดยไม่มีหน่วยงานใดมีอำนาจเบ็ดเสร็จในการอำนวยความสะดวกดำเนินงานอย่างเป็นทางการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ในปัจจุบันจึงได้ขอความร่วมมือโรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียน โดยให้ดำเนินการ ดังนี้

1. จำแนกสถานะสถานศึกษา เพื่อดำรงความเข้มแข็งในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ด้วยระบบ โปรแกรมระบบข้อมูลการรายงานด้านยาเสพติดในสถานศึกษา Antidrug Offline

2. การคัดกรองนักเรียน และการรายงานสภาพการใช้สารเสพติดในสถานศึกษา ตามแบบที่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว (ได้แจ้งให้โรงเรียนดำเนินการ ตามหนังสือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ค่วนมากที่ ศธ.04047/2449 ลว.14 พฤษภาคม 2552)

ในการรายงานสถานะสถานศึกษาให้แก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 แต่ละสถานศึกษามอบหมายให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูในสถานศึกษา ครูแกนนำการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา นักเรียนแกนนำการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา และผู้ปกครองเป็นผู้รับผิดชอบ

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ได้รับหนังสือจากกระทรวงศึกษาธิการ แจ้งว่าได้ปรับปรุงแบบสรุปรายงานสภาพการใช้สารเสพติด/ยาเสพติดในสถานศึกษา เพื่อดำเนินการคัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยงต่างๆ ให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามยุทธศาสตร์รั้วโรงเรียน โดยให้สถานศึกษาสำรวจค้นหาและคัดกรองเยาวชนในสถานศึกษา โดยเฉพาะครูประจำชั้นหรือครูที่เข้าถึงข้อมูลเป็นผู้จำแนกเป็น 3 กลุ่มได้แก่

กลุ่มแรงกดดันที่สุด ได้แก่ นักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด (ก้า/เสพ/ติด)

กลุ่มแรงกดดัน ได้แก่ นักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง และมีปัจจัยเสี่ยงเบื้องต้น คือ มีปัญหาครอบครัวแตกแยก/มีพฤติกรรมเที่ยวเตร่/มีพฤติกรรมหนีเรียน ขาดเรียน/ผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ/มีพฤติกรรมตั้งแก๊งค์ (Gang) และละเมิดกฎระเบียบของโรงเรียน/พักอาศัยอยู่ในชุมชน/หอพักที่มีปัญหาแพร่ระบาดของยาเสพติดมาก/มีพฤติกรรมใช้สารเสพติดเบื้องต้น เช่น บุหรี่ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และคุณลักษณะอื่นๆ ที่คณะทำงานพิจารณาเห็นเป็นปัจจัยเสี่ยง

กลุ่มปกติ ได้แก่ นักเรียนทั่วไปที่ไม่มีปัญหาเสพติด

จากสถานการณ์ปัญหาเสพติดได้แพร่ระบาดเข้ามาในสถานศึกษาดังกล่าว ฉะนั้น การป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาจึงต้องดำเนินงานอย่างเข้มแข็งและต่อเนื่อง การแก้ปัญหาคือต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนในสถานศึกษาต้องได้รับการดูแล เอาใจใส่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจากหลายฝ่ายเป็นอย่างดี การที่กระทรวงศึกษาธิการเห็นความสำคัญของเยาวชนเพื่อให้เยาวชนเป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข ปราศจากการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจึงเป็นสาเหตุให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาปัญหานี้ โดยเฉพาะการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชนหนาแน่น

เนื่องจากอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพื้นที่หนึ่งที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นแหล่งพักและลักลอบลำเลียงผ่านไปจังหวัดต่างๆ ทั้งใกล้และไกล ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของการแพร่ระบาดของยาเสพติด แม้ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐหลายฝ่ายจะได้ร่วมมือกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการระบาดของยาเสพติดอย่างแข็งขันจริงจังและต่อเนื่องแล้ว การแพร่ระบาดก็ยังมีปรากฏอยู่โดยสังเกตได้จากข่าวการจับกุมผู้ค้าและลำเลียงยาเสพติดทางหนังสือพิมพ์ และวิทยุโทรทัศน์ โรงเรียนเป็นหน่วยงานราชการหน่วยงานหนึ่งให้ความสำคัญกับปัญหานี้และยังเป็นสถานศึกษาที่ให้ความรู้ความเข้าใจถึงอันตรายของยาเสพติด ตลอดจนผลที่จะเกิดขึ้นแก่ประเทศชาติโดยรวมด้วย โรงเรียนแต่ละแห่งจึงจัดกิจกรรมต่างๆ ในการณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับที่แตกต่างกัน

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 (เชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน ในปัจจุบัน) กระทรวง ศึกษาธิการ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ในระดับมัศึกษามีจำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย โรงเรียนวัฒโนทัยพายัพ โรงเรียนกาวิละวิทยาลัยและโรงเรียนหอพระ

โรงเรียนดังกล่าวได้รับรางวัลที่แสดงถึงผลการป้องกันปัญหายาเสพติดดังนี้

โรงเรียนยุพราชวิทยาลัยได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนศูนย์จัดกิจกรรม TO BE NUMBER ONE ของจังหวัดเชียงใหม่ในการป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียน

โรงเรียนวัด โนทัยพายัพ ได้รับรางวัลชนะเลิศการแข่งขันวอลเลย์บอลเยาวชนเขตภาค
 ฤดูร้อน “TO BE NUMBER ONE ด้านภัยยาเสพติด เยาวชนอายุไม่เกิน 17 ปี ครั้งที่ 24 ประจำปี 2551
 ได้รับรางวัลชนะเลิศการเขียนเรียงความในช่วงชั้นที่ 3 และรองชนะเลิศอันดับ 1 ในช่วงชั้นที่ 4
 ประเภททักษะทางภาษารวมพล TO BE NUMBER ONE เนื่องในวันต่อต้านยาเสพติดโลก “วันพลัง
 สีขาว” ณ โรงเรียน โปลีเทคนิคลานนา เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2551 และได้รับรางวัลชนะเลิศ
 สถานศึกษาป้องกันยาเสพติด ประเภทหมู่หรี และได้รับประกาศเกียรติคุณสถานศึกษาดีเด่นด้าน
 การรณรงค์ การบริโภคยาสูบ และเป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดสถานศึกษาเป็นเขตปลอดบุหรี่ตาม
 กฎหมายประจำปี 2553 (29 มิถุนายน 2553) ณ สำนักงานเทศบาลนครเชียงใหม่

โรงเรียนกาวิละวิทยาลัยได้รับรางวัลต่างๆ ได้แก่ โล่รางวัลประกาศเกียรติคุณการจัด
 กิจกรรมรณรงค์ป้องกันสารเสพติดดีเด่นอันดับ 3 ประจำปี 2540 ได้รับรางวัลประกาศเกียรติบัตรจาก
 สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดเชียงใหม่โดยเป็นโรงเรียนจัดโครงการป้องกัน และแก้ปัญหาสารเสพติด
 ได้ดีเด่นเป็นแบบอย่างได้ ประจำปี 2544 ได้รับรางวัลประกาศเกียรติคุณจากสำนักงานสามัญศึกษา
 จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดีเด่นเป็นแบบอย่างได้ ประจำปี 2544
 และได้รับรางวัลส่งเสริมกิจกรรมละครเยาวชนดีเด่นการประกวดโครงการ TO BE NUMBER ONE
 ในหัวข้อ “ละครเวทีสร้างสรรค์เยาวชน” ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาคเหนือ
 ประจำปี 2547 ได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับ 1 จากการประกวด ดี เจ (D J หรือ Disk Jockey) เยาวชน
 ต่อต้านยาเสพติด ณ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ ประจำปี 2547 ได้รับ
 รางวัลชนะเลิศการประกวดสีทันกองเชียร์โครงการ TO BE NUMBER ONE CHEERLEADER
 THAILAND CHAMPIONSHIP 2004 และได้รับรางวัลชนะเลิศการแข่งขันการประกวดวาดภาพ
 ต่อต้านยาเสพติดของจังหวัดเชียงใหม่ ประจำปี 2547

โรงเรียนหออพระแม่ไม่ได้เข้าร่วมการแข่งขันหรือเข้าร่วมการประกวดการจัดกิจกรรมต่างๆ
 แต่ก็ได้ปฏิบัติตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
 ตลอดมาเนื่องจากโรงเรียนมัธยมศึกษาทุกโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จะได้รับ
 แนวนโยบายจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 กระทรวงศึกษาธิการให้จัดการ
 ป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนซึ่งเป็นแนวนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
 พื้นฐานและนโยบายของรัฐบาล

โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 มีการป้องกัน
 ปัญหาเสพติดอย่างไร ผู้วิจัยเป็นบุคลากรของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 เชียงใหม่-แม่ฮ่องสอนในปัจจุบัน จึงสนใจที่จะศึกษาถึงการป้องกัน
 ปัญหาเสพติด แนวคิดของครูเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการป้องกันปัญหาเสพติด ปัญหาและ

ข้อเสนอแนะในการป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

1.2.2 เพื่อศึกษาผลของการป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

1.2.3 เพื่อศึกษาปัญหาในการป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

1.3 สมมุติฐานการศึกษา

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ด้านการจัดองค์กร/บุคลากรผู้รับผิดชอบ การดำเนินงาน ด้านการจัดกลไกเฝ้าระวังปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด และด้านการจัดระบบ การดูแลช่วยเหลือและให้โอกาสแก่นักเรียนมีความสัมพันธ์ต่อผลของการป้องกันปัญหาเสพติดใน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษารั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียน มัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัด เชียงใหม่ ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ด้านการจัดองค์กร/บุคลากร ผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน ด้านการจัดกลไกเฝ้าระวังปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด และด้าน การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือและให้โอกาสแก่นักเรียน

ศึกษาผลของการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ในด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษาและผลที่เกิดกับผู้เรียน

ขอบเขตพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาจากคณะครูในโรงเรียนยุพราช วิทยาลัย โรงเรียนวัฒโนทัยพายัพ โรงเรียนกาวิละวิทยาลัยและโรงเรียนหอพระ จังหวัดเชียงใหม่

1.5 นิยามศัพท์ทั่วไป

ปัจจัย หมายถึง องค์ประกอบที่มีผลต่อการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 จังหวัดเชียงใหม่ โดยกำหนดเป็นด้านต่าง ๆ (ข้อเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดใน สถานศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ตามคำสั่งที่ ศธ. 04047/2499 สำนักเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1) ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง
2. ด้านการจัดองค์กร/บุคลากรผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน
3. ด้านการจัดกลไกเฝ้าระวังปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด
4. ด้านการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือและให้โอกาสแก่นักเรียน

การป้องกัน หมายถึง ผลของการจัดกิจกรรมป้องกันปัญหาเสพติดเพื่อเป็นการสร้าง ภูมิคุ้มกันมิให้นักเรียนหันไปใช้ยาเสพติดเป็นทางออกเมื่อประสบปัญหาขึ้นกับตนเอง ขณะเดียวกันก็ ดำเนินการป้องกันการแพร่กระจายของตัวยาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมมิให้มีส่วนในการผลักดันให้ นักเรียนหันกลับไปใช้ยาเสพติด โดยกำหนดเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการ
2. ด้านผลที่เกิดกับผู้เรียน

ยาเสพติด หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยวิธีการ รับประทาน คม สูบ ฉีด หรือด้วยวิธีใดก็ตาม แล้วออกฤทธิ์ต่อระบบประสาท แบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. ยาเสพติดประเภทกดประสาท ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน ยานอนหลับ ยากล่อม ประสาทเครื่องดื่มมีเมาทุกชนิด รวมทั้งสารระเหย เช่น ทินเนอร์ แอลกอฮอล์ กาว เป็นต้น
2. ยาเสพติดประเภทกระตุ้นประสาท ได้แก่ ยาบ้า ยาอี กระท่อม เป็นต้น
3. ยาเสพติดประเภทหลอนประสาท ได้แก่ แอลเอสดี เห็ดขี้ควาย เป็นต้น
4. ยาเสพติดประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน ได้แก่ กัญชา

ครู หมายถึง บุคลากรใน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ที่ทำหน้าที่ครูที่ปรึกษาและปฏิบัติการสอนในปี การศึกษา 2553

โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมือง เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ หมายถึง โรงเรียนบุพราชวิทยาลัย โรงเรียนวัด โนทัยพ่ายพ โรงเรียนกาวีละ วิทยาลัยและ โรงเรียนหออพระ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.6.1 รู้สภาพปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียน
- 1.6.2 รู้แนวทางในการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียน
- 1.6.3 รู้ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการป้องกันปัญหาเสพติดกับผลของการป้องกัน ปัญหาเสพติดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดภายใต้ยุทธศาสตร์รั้วโรงเรียน
- 1.6.4 รู้บทบาทของครูและบุคลากร นักเรียน และผู้ปกครองและวิธีการปฏิบัติในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม
- 1.6.5 นำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่